

Egészségbiztosítási ellátások

Észak-Magyarországi JOGpontok

Jelen fejezet célja annak bemutatása, hogy az előző fejezetekben kifejtett közterhek megfizetése esetén a biztosított egyéni vállalkozó milyen ellátási jogosultságokra tesz vagy tehet szert.

Így például az egészségbiztosítási járulék alapján jogosulttá válik a kórházi és orvosi ellátásra, (baleseti/ gyermekápolási) táppénzre, csecsemő- és gyermekgondozási díjra. A munkaerő-piaci járulékok megfizetése a különböző álláskereső támogatásokhoz teremt jogosultságot.

I. Egészségbiztosítási ellátások

I/1 Táppénz

Táppénzre az válhat jogosulttá, aki a biztosítás fennállása alatt pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett és aki keresőképtelenné válik, amit orvosnak kell megállapítania és igazolnia.

Egyidejűleg fennálló több biztosítási jogviszony esetén a keresőképtelenséget és a táppénzre való jogosultságot, azok időtartamát, az ellátás mértékét, illetőleg összegét mindegyik jogviszonyban külön-külön kell megállapítani.

Főszabályként a táppénz a keresőképtelenség tartamára jár, legfeljebb azonban a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt egy éven át. Ezt azonban több tényező is befolyásolja, így az, hogy saját vagy gyermeke betegsége miatt áll-e fenn a keresőképtelenség, mekkora a folyamatos biztosítási idő hossza és hogy van-e táppénzelőzménye. A biztosításban töltött idő egyébként akkor lesz folyamatos, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs vagy ha a megszakítás az egészségbiztosítási ellátás igénybevétele miatt volt. Akkor, ha valaki a táppénz idejétől visszszámolt megelőző egy évben már volt táppénzen, annál ezt az időt be kell számítani a táppénzre jogosultság időtartamába.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai összegének megállapításánál, az ellátásra való jogosultság kezdő napján fennálló biztosítási jogviszonyban személyi jövedelemadó-előleg megállapításához bevallott jövedelmet kell figyelembe venni. A napi összeg megállapítására egy bonyolult többlépcsős tesztet kell alkalmazni, ahol az egyik elem hiánya esetén egyre csökken az ellátás összege az alábbiak szerint.

- Ha a tényleges jövedelem 30 naptári napnál kevesebb, akkor a törvényben meghatározott un.

szereződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni, ami egyéni vállalkozóknál a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér másfélszerese.

- Ha a biztosítási idő a táppénzre való jogosultság kezdő napját megelőzően folyamatos, a táppénz alapját a táppénzre jogosultság kezdőnapját közvetlenül megelőző naptári év első napjától a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső 180 naptári napra jutó jövedelem alapján kell megállapítani. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.
- Ha a biztosított a fenti időszakban nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, azonban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső időszakban rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, és van legalább a táppénzre való jogosultság kezdő napjától 180 napnyi folyamatos biztosítási jogviszonya, akkor a táppénz naptári napi alapját a

120 napi tényleges jövedelem alapján kell megállapítani.

- Ha a biztosított azonban nem rendelkezik 120 naptári napi jövedelemmel, de a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően van legalább 180 napnyi folyamatos biztosítási jogviszonya, akkor a táppénz naptári napi alapját a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelme alapján kell megállapítani.
- Ha a biztosított a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően nem rendelkezik 180 napnyi folyamatos biztosítási jogviszonnal sem, akkor a táppénz naptári napi alapját a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapulvételével kell megállapítani, kivéve, ha a tényleges jövedelme a minimálbért nem éri el.

A táppénz összege folyamatos, legalább kétévi biztosítási idő esetében a táppénz alapjának 60%-a, ennél rövidebb biztosítási idő esetében és a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt, valamint a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára 50%-a azzal, hogy a táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a

jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad részét (2020-ban napi 10.733,- Ft).

I/2. Betegszabadság

A betegség miatti keresőképtelenség első 15 munkanapjára nem táppénzt, hanem betegszabadságot vehet igénybe az arra jogosult munkavállaló. Tekintettel arra, hogy az egyéni vállalkozó önmagát foglalkoztatja, így ebben az esetben számára nincs lehetőség betegszabadság igénybevételére, hanem a keresőképtelenség első napjától kezdve táppénzre lesz jogosult.

I/3. Egészségügyi ellátások

A biztosított személyeknek az egészségügyi ellátások igénybevételét az állam különböző feltételek alapján támogatja a központi költségvetésből vagy az Egészségbiztosítási Alapból. Az alapellátás keretében biztosított a lakóhelyén, illetve annak közelében választása alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, folyamatos egészségügyi ellátásban részesül a

háziiorvosi rendszeren keresztül. A háziorvos az, aki a beteget szakorvoshoz küldheti, és aki a beteg otthonában történő ápolást/ rehabilitációt támogatja. Szakellátás keretében a biztosított járóbeteg-, fogorvosi- és fekvőbeteg ellátásban is részesülhet állapotától függően.

Joga van továbbá a biztosítottnak a betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatások keretében szűrővizsgálatokra is.

Vannak azonban olyan ellátások, amelyek külön térítési vagy kiegészítő térítési díj ellenében vehetők igénybe a biztosítottság ellenére (pl.: fogpótlás, kényelmi szolgáltatások).

A járóbeteg-szakellátás, a fogorvosi ellátás és a fekvőbeteg-ellátás keretében igénybevett ellátásokról, ha a beteg kéri az egészségügyi szolgáltató ún. elszámolási nyilatkozatot ad ki. Ebben az elszámolási nyilatkozatban a szolgáltató tájékoztatást nyújt a beteg által igénybe vett ellátásról, térítési díjról, az igénybevett ellátásért az egészségbiztosítótól igényelhető legmagasabb finanszírozási összeg mértékéről, illetve az ellátási napok számáról is.

I/4. Önkéntes egészségpénztár

A hazai jogrendszer lehetővé teszi, hogy egészségvédelmi programok szervezésére, finanszírozására, egészségügyi szolgáltatások vásárlására és pénzbeli ellátások nyújtására önkormányzati alapon szerveződő egészségpénztárak jöjjenek létre.

Az egészségpénztárba belépési nyilatkozattal, a pénztár alapszabályának megfelelően történik a belépés, azzal hogy a tagnak vállalnia kell legalább a legkisebb mértékű, ún. egységes tagdíj megfizetését. A befizetett havi tagdíj – a működési költségek fedezetének levonása után – jóváírásra kerül a tag egyéni számláján. Az egészségpénztár befekteti a tagok által, illetve munkáltatói hozzájárulás címén befizetett összegeket, amelyek hozamát jóváírja az egyéni számlán. A tag egyéni egészségpénztári befizetéseit nem terheli személyi jövedelemadó előleg és egészségügyi hozzájárulás.

A tagdíjból és a további egyéni befizetésekből a tag 20%-ot visszaigényelhet az adott évben befizetett személyi jövedelemadójából, ha erről rendelkezik az adóbevallásában. Ezt az összeget szintén nem terheli egészségügyi hozzájárulás, azonban nem készpénzben téríti meg az állam,

hanem az egyéni számlán kerül jóváírásra. A maximálisan visszaigényelhető összeg 2020-ban 150.000,- Ft összeg volt. Ezen az adókedvezményen kívül az adott évben legalább kettő évre lekötött összeg után, annak az összegnek további 10 % visszaigényelhető a személyi jövedelemadóból. Ezeknek az adókedvezményeknek természetesen feltétele, hogy a tagnak ne álljon fenn adótartozása.

Az összegyűjtött összeget alapvetően kiegészítő egészségbiztosítási, illetve életmódjavító szolgáltatások igénybevételére lehet elkölteni. Az egészségpénztárak a szolgáltatásokat szerződött szolgáltatókon keresztül, jelentős, akár 25%-os mértékű kedvezménnyel nyújtják, vagy a megfelelő egészségügyi célra elköltött összeget számla ellenében megtérítik (pl.: otthoni gondozás, gyógytorna, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása).

A pénztárba az egyéni tag saját befizetésein túl a munkáltató is hozzájárulhat. Fontos azonban megjegyezni, hogy az egyéni vállalkozó sajátos jogi helyzetére tekintettel saját maga után nem fizethet munkáltatói hozzájárulást (legfeljebb az alkalmazottai tekintetében).